

- **ΚΕΦ. 25:** **Neminem** credideritis patriae consulturum esse, nisi vos ipsi **patriae** consulueritis. Mementote rem publicam in extremo discrimine quondam fuisse!» Statimque sumptum est Punicum bellum tertium, quo Carthago deleta est.
- **ΚΕΦ. 31:** et **fortior** hoste, hastā eum transfixit et **armis** spoliavit. Statim hostes fugā salutem petiverunt. Sed consul, cum in castra revertisset, adulescentem, **cuius** operā hostes fugati erant, **morte** multavit.
- **ΚΕΦ. 34:** Haec postquam domestici **Scipioni** rettulerunt, is **fores** reserari eosque intromitti iussit. Praedones postes ianuae tamquam sanctum templum venerati sunt et cupide Scipionis dextram osculati sunt.
- **ΚΕΦ. 49:** Porcia, Bruti uxor, cum viri sui consilium de interficiendo **Caesare** cognovisset, cultellum tonsorium quasi unguium resecandorum causā poposcit eoque velut forte **elapso** se vulneravit.

Παρατηρήσεις:

A. Να μεταφράσετε τα παραπάνω αποσπάσματα.

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις και φράσεις:

Neminem:	τη γενική ενικού στο ίδιο γένος
vos:	τη γενική πληθυντικού στο α' πρόσωπο
rem publicam:	την αφαιρετική ενικού
discrimine:	την αιτιατική ενικού
extremo:	τον αντίστοιχο τύπο στο συγκριτικό βαθμό
tertium:	η γενική πληθυντικού στο ίδιο γένος
salute:	την κλητική ενικού
cuius:	την ονομαστική πληθυντικού στο ουδέτερο γένος
morte:	την ονομαστική ενικού και τη γενική πληθυντικού
Haec:	την αιτιατική ενικού στο αρσενικό γένος
praedones:	την κλητική ενικού και τη γενική πληθυντικού
viri:	τη γενική πληθυντικού
cultellum:	την ονομαστική ενικού
tonsorium:	την αιτιατική πληθυντικού στο ουδέτερο γένος

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

credideritis:	το γ' πληθυντικό της προστακτικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή
consulturum esse:	το γ' πληθυντικό της οριστικής συντελεσμένου μέλλοντα στην ίδια φωνή
fuisse:	το γ' πληθυντικό της προστακτικής του μέλλοντα και το απαρέμφατο του μέλλοντα στο ίδιο γένος
sumptum est:	το α' πληθυντικό της υποτακτικής του παρατατικού στην ίδια φωνή
transfixit:	το β' ενικό της οριστικής του ενεστώτα στην άλλη φωνή
petiverunt:	τη μετοχή μέλλοντα στη γενική πληθυντικού του θηλυκού γένους
revertisset:	το γ' ενικό της οριστικής του μέλλοντα
rettulerunt:	το απαρέμφατο του ενεστώτα στην άλλη φωνή
intromitti:	το β' πληθυντικό της οριστικής του παρακειμένου στην άλλη φωνή
iussit:	το απαρέμφατο μέλλοντα στην άλλη φωνή
osculati sunt:	το απαρέμφατο του μέλλοντα στο ίδιο γένος
interficiendo:	το β' ενικό της προστακτικής του ενεστώτα στην άλλη φωνή και το β' ενικό της οριστικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή
cognovisset:	την αφαιρετική του σουπίνο(υ)
poposcit:	το γ' ενικό της υποτακτικής του παρακειμένου στο ίδιο γένος στην άλλη φωνή
elapso:	την αιτιατική πληθυντικού του γερονδιακού στο αρσενικό γένος

Γ1. α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παρακάτω τύπους:

Neminem, patriae, fortior, armis, cuius, morte, Scipioni, fores, Caesare, elapso.

Γ1. β. «cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset»: να αναγνωρίσετε πλήρως τη δευτερεύουσα πρόταση.

Γ1. γ. «Sed consul, cum in castra revertisset, adulescentem, cuius operā hostes fugati erant, morte multavit.»: να αντικαταστήσετε τις υπογραμμισμένες λέξεις με άλλες ισοδύναμες.

Γ1. δ. «Haec postquam domestici Scipioni rettulerunt»: να αντικαταστήσετε τον σύνδεσμο postquam με τον ιστορικό – διηγηματικό cum.

Γ2. α. «viri sui». Να δηλωθεί η κτήση χωρίς αυτοπάθεια.

- Γ2. β.** «Neminem credideritis patriae consulturum esse, nisi vos ipsi patriae consulueritis.» : να αναγνωρίσετε τον εξαρτημένο υποθετικό λόγο και να τον μετατρέψετε σε ανεξάρτητο. Στη συνέχεια να κάνετε τις απαραίτητες αλλαγές, ώστε ο υποθετικός λόγος να δηλώνει υπόθεση δυνατή ή πιθανή.
- Γ2. γ.** «is fores reserari eosque intromitti iussit»: να μετατρέψετε τα παθητικά απαρέμφατα σε ενεργητικά και να κάνετε τις απαραίτητες αλλαγές.
- Γ2. δ.** «cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset»: να ελέγξετε αν η γερονδιακή έλξη είναι υποχρεωτική, προαιρετική ή προτιμητέα και να δικαιολογήσετε την απάντησή σας. Στη συνέχεια να κάνετε την αντίστροφη γερονδιακή έλξη ανεξάρτητα από το αν επιτρέπεται ή όχι.
- Γ2. ε.** «cultellum tonsorium quasi unguium resecandorum causā poposcit eoque velut forte elapse se vulneravit.» : να εκφράσετε τον σκοπό με όλους τους δυνατούς τρόπους.
- Γ2. στ.** «Porcia, Bruti uxor» Να αντικατασταθεί η παράθεση με δευτερεύουσα πρόταση.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Η μετάφραση δε δίδεται για λόγους οικονομίας του χώρου.

B1. nullius
nostrī / nostrum
re publicā
discrimen
exteriore
tertiorum
salus
quae
mors, mortium
hunc
praedo, praedonum
viroorum
cultellus
tonsonia

B2. credunto
consuluerint
sunto, futuram esse / fore
sumeremur
transfigeris / transfigere
petiturarum
revertetur
referri
intromisistis
iussum iri
osculaturos esse
interfice, interficietis / interficere
cognitu
postulata sit
elabendos

Γ1. α. Neminem: υποκείμενο στο consulturum esse (ετεροπροσωπία)
patriae: δοτική προσωπική χαριστική στο consulueritis
fortior: επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο εννοούμενο υποκείμενο adulescens. Μπορεί να θεωρηθεί και κατηγορηματικός προσδιορισμός
armis: αφαιρετική του χωρισμού στο ρήμα ή έμμεσο αντικείμενο ρήματος spoliavit
cuius: γενική υποκειμενική (προσώπου) στο opera
morte: αφαιρετική της ποινής στο multavit
Scipioni: έμμεσο αντικείμενο του ρήματος rettulerunt
fores: υποκείμενο του απαρεμφάτου reserari (ετεροπροσωπία)
Caesare: υποκείμενο του γερονδιακού interficiendo

elapso: επιρρηματική αιτιολογική μετοχή υποκειμενικής αιτιολογίας (επειδή προηγείται το velut),
συννημμένη στο eo. Δηλώνει το προτερόχρονο

Γ1. β. Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το poroscit. Εισάγεται με τον cum τον ιστορικό-διηγηματικό, ο οποίος υπογραμμίζει τη βαθύτερη σχέση της δευτερεύουσας με την κύρια και δημιουργεί ανάμεσά τους μια σχέση αιτίου και αιτιατού. Εκφέρεται με υποτακτική, που κάνει φανερό τον ρόλο του υποκειμενικού στοιχείου. Συγκεκριμένα, με υποτακτική υπερσυντελικού (cognovisset), γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (poroscit) και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

Γ1. γ. cuius operā: per quem, morte: capitis

Γ1. δ. Haec cum domestici Scipioni rettulissent

Γ2. α. viri eius

Γ2. β. Με εξάρτηση από το credideritis σχηματίζεται εξαρτημένος υποθετικός λόγος της ανοιχτής υπόθεσης (1ο είδος) στο μέλλον. Συγκεκριμένα, στην υπόθεση έχουμε υποτακτική παρακειμένου (consulueritis) και στην απόδοση απαρέμφατο μέλλοντα (consulturum esse).

Ανεξάρτητος ο υποθετικός λόγος έχει την εξής μορφή:

Υπόθεση: nisi vos ipsi patriae consulueritis (οριστική συντελεσμένου μέλλοντα)

Απόδοση: nemo patriae consulat (οριστική μέλλοντα)

Υπόθεση δυνατή ή πιθανή: nisi vos ipsi patriae consulatis (υποτακτική ενεστώτα), nemo patriae consulat (υποτακτική ενεστώτα)

Γ2. γ. is iussit (domesticos) reserare fores intromittere eosque

Γ2. δ. Η γερονδιακή έλξη είναι υποχρεωτική, γιατί το γερούνδιο είναι εμπρόθετο, συντασσόμενο με αντικείμενο σε αιτιατική.

Αντίστροφη γερονδιακή έλξη: de interficiendo Caesarem (εννοείται ότι η αντίστροφη γερονδιακή έλξη δεν επιτρέπεται στην περίπτωση που είναι υποχρεωτική η γερονδιακή έλξη, παρά μόνο θεωρητικά ως άσκηση).

Γ2. ε. ut unguis / unguis reseca-
ret quae unguis / unguis reseca-
ret unguis / unguis resectum

ad / in unguis / unguis reseca-
ndos (υποχρεωτική η γερονδιακή έλξη, γιατί το γερούνδιο είναι εμπρόθετο,
συντασσόμενο με αντικείμενο σε αιτιατική)

Γ2.στ. Porcia, quae Bruti uxor erat.

Επιμέλεια:

Ζερβουδάκης Νίκος • Μαυρακάκης Μανόλης • Ξημεράκη Κατερίνα • Τζάνου Χρύσα
Ψαράκη Μάρω • Ψαρουδάκη Χριστιάννα